

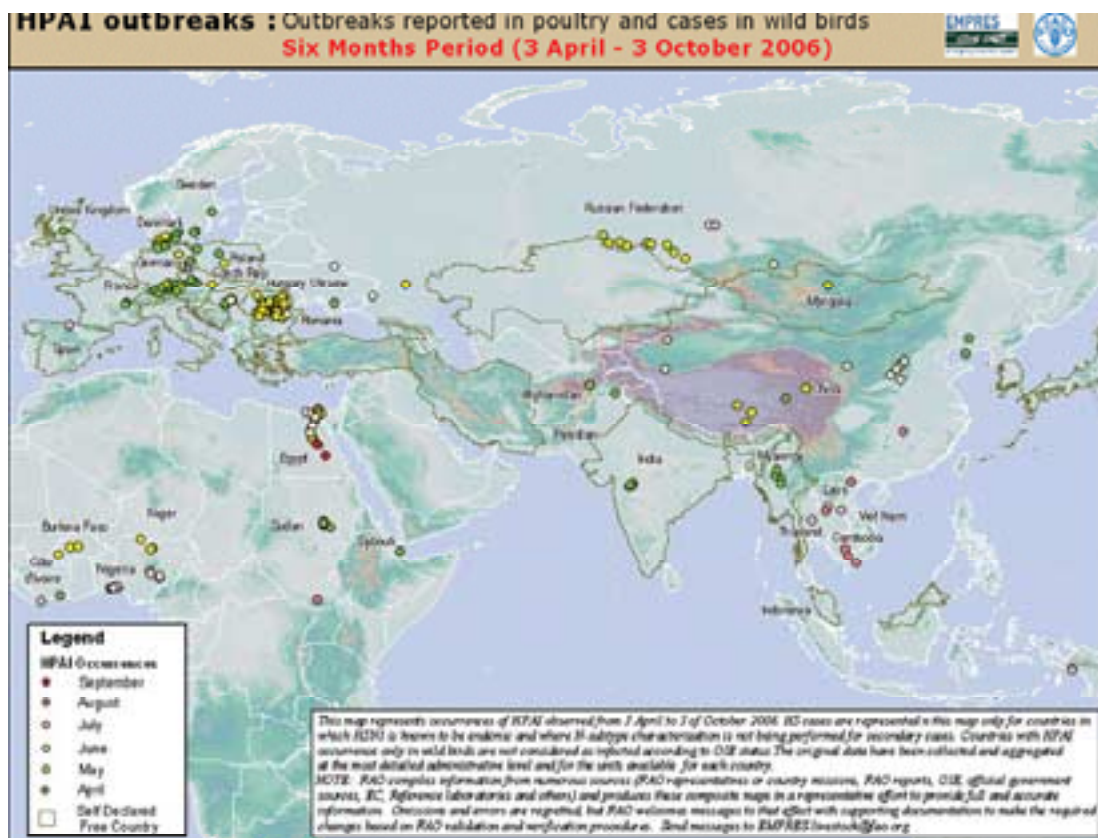
Vogelgriep: stand van zaken

Nu een aantal maatregelen in verband met het ophokken van pluimvee in de gevoelige gebieden bijna worden opgeheven (op 31 oktober aanstaande), lijkt het nuttig een overzicht van de toestand in zowel de wereld als Europa en België te geven om de relevantie van bepaalde verplichtingen te verduidelijken.

1. Toestand wereldwijd

De epizoötie heeft zich deze zomer verder uitgebreid over twee van de drie betrokken continenten, nl. Azië en Afrika. Volgens de FAO is de aanwezigheid van het virus thans in 55 landen bevestigd (tegenover 45 in april). Sinds het begin van de epizoötie zijn bij benadering 220 miljoen vogels gestorven of geslacht.

In Azië worden geregeld nieuwe uitbraken gemeld in Indonesië en China en onlangs (eind juli en augustus) werden gevallen van aviaire influenza vastgesteld in Thailand, Vietnam, Cambodja en Laos. In Afrika zou de epizoötie bijzonder actief zijn in Ivoorkust en Nigeria, maar er moet daarbij ook worden aangestipt dat de informatie voor een groot aantal landen zeer onduidelijk blijft.

2. Toestand in Europa

In 2006 werden 15 lidstaten van de Europese Unie getroffen door aviaire influenza. De meeste gevallen betroffen uitsluitend in het wild levende vogels: Oostenrijk, Spanje, Tsjechië, Griekenland, Italië, Nederland, Polen, Verenigd Koninkrijk, Slovenië en Slowakije. Daarentegen werden in Duitsland, Denemarken, Frankrijk, Hongarije en Zweden gevallen vastgesteld bij zowel de wilde vogels als bij als huisdieren gehouden vogels.

Sinds half mei werden slechts 5 gevallen vastgesteld, waarvan 2 in dierentuinen:

- Rond half augustus werden twee uilen dood aangetroffen in een dierenpark niet ver van Rotterdam, die waarschijnlijk waren besmet met het H5N1-vogelgriepvirus. Bijkomende analyses, die aansluitend op de vondst werden uitgevoerd, konden geen verspreiding van het virus aantonen.
- Op 4 augustus werd het H5N1-virus in Duitsland vastgesteld bij een in de dierentuin van Dresden dood gevonden wilde zwaan.
- Op 7 juli werd een eerste geval van H5N1-vogelgriep bevestigd in Spanje. Het betrof een in het wild levende watervogel die werd gevonden in een moerasgebied nabij de stad Vitoria, in Spaans Baskenland. Er konden geen andere gevallen worden aangetoond.
- In juni stelde Hongarije een dertigtal uitbraken vast in eenden- en ganzenhouderijen in het zuiden van het land. De autoriteiten konden de uitbraken dankzij de klassieke bestrijdingsmaatregelen bedwingen.
- Denemarken bevestigde op 18 mei dat een hobbyhouderij met eenden, kippen en ganzen op het eiland Funen door het H5N1-virus was getroffen.

Groen : uitbraken bij vogels
Oranje : humane gevallen
Rood : humane sterfgevallen

Bron : European Commission
Directorate general
Joint Research Centre

3. Evaluatie van het risico in de EU

Op 12 april ll. heeft de EFSA, gezien de dringende noodzaak die bestond om wetenschappelijk advies te verstrekken omtrent het beheersen van de met vogelmigratie samenhangende risico's, een wetenschappelijke evaluatie gepubliceerd. Ofschoon de insleep van het vogelgriepvirus ook via andere wegen mogelijk is, spitst deze wetenschappelijke verklaring zich toe op de rol van trekvogels bij het verspreiden van de ziekte in de EU. Volgens de EFSA lijken sommige in het wild levende vogelsoorten (vooral watervogels zoals eenden en zwanen) drager van het H5N1-virus en dienen zij beschouwd te worden als zijnde verantwoordelijk voor de insleep ervan in de EU. Er zijn steeds meer bewijzen dat het H5N1-virus, zonder dat klinische tekenen optreden, aanwezig zou zijn bij meerdere in het wild levende vogelsoorten (met name, eenden, mussen, zwanen). Het is bijgevolg erg waarschijnlijk dat het virus door in het wild levende vogels over grote afstanden wordt verspreid (in het bijzonder door trekvogels).

De risicobeoordeling verschaft een lijst van in het wild levende vogelsoorten (zwanen, ganzen, eenden en zeemeeuwen) die na een trekperiode buiten de Europese Unie het best in staat zijn het H5N1-virus over te dragen op andere vogelsoorten binnen de EU. Daarnaast worden ook de vogelsoorten geïdentificeerd (sommige soorten ganzen, wilde eenden, duiven, eenden, mussen, spreeuwen en zeemeeuwen) die in de nabijheid van als huisdier gehouden pluimvee leven en waarvoor de kans groter is dat zij dit pluimvee blootstellen aan het H5N1-virus, hetzij via nauw contact, hetzij omdat zij water en leefruimte met elkaar delen. De wetenschappelijke studie schat ook in, hoe waarschijnlijk het is dat in het wild levende vogels die drager zijn van het H5N1-virus als huisdier gehouden pluimvee in de EU kunnen besmetten. De EFSA meent dat er een groot risico is voor houderijen in open lucht en pluimveehouderijen of enig ander productiesysteem zonder voldoende ingrijpende bioveiligheidsmaatregelen. Hoewel het risico als weinig groot wordt beschouwd voor inrichtingen waar het pluimvee afgeschermd wordt gehouden, kunnen dergelijke inrichtingen in de nabijheid van vochtige gebieden meer risico's vertonen.

De risicobeoordeling bevat aanbevelingen om de kans op overdracht van het H5N1-virus van in het wild levende vogels op pluimvee in de EU te verkleinen. Die aanbevelingen gaan van een verhoogde bewaking van de wilde vogelpopulatie in de EU tot een herziening van de bioveiligheidsmaatregelen voor alle soorten van pluimveehouderijen.

De bioveiligheidsmaatregelen moeten het volgende omvatten:

- de beoordeling van de hygiënemaatregelen in pluimveehouderijen;
- het beletten van de toegang van wilde vogels tot pluimveehouderijen;
- de garantie dat het pluimvee geen toegang heeft tot water en voeder waar wilde vogels bij kunnen;
- indien mogelijk geen nieuwe pluimveehouderijen oprichten in de omgeving van plaatsen waar zich migrerende watervogels ophouden en de bioveiligheidsmaatregelen in de bestaande inrichtingen in de omgeving van dergelijke plaatsen verscherpen;
- het pluimvee afschermen in gebieden waar H5N1-besmettingen een dreiging kunnen vormen;
- en, in gebieden waar een epidemie voorkomt, de jacht op wilde watervogels stopzetten en het publiek aanraden de basisvoorzorgen op het vlak van hygiëne te nemen.

4. Preventieve maatregelen die in België van kracht zijn gedurende de najaarsmigratie

Sinds 11 september jl. zijn de preventieve maatregelen tegen de vogelgriep aangepast om in te spelen op het verhoogde risico voor insleep van het virus door de migratie van wilde vogels.

Wat betreft de afschermplicht: in tegenstelling tot de afschermplicht voor het door professionelen in de gevoelige natuurgebieden gehouden pluimvee die onverminderd behouden bleef, is de afschermplicht voor particulier gehouden pluimvee, die was opgeheven op 1 mei ll., opnieuw ingevoegd op 11 september.

Uiteraard gelden ook beperkingen voor de verzamelingen van vogels en pluimvee, vermits dergelijke evenementen aanleiding kunnen geven tot het snel verspreiden van het virus in de Belgische pluimveestapel en vogelpopulatie.

De door het Voedselagentschap uitgewerkte maatregelen voorzien in een verbod op tentoonstellingen, prijskampen en andere evenementen waar pluimvee of vogels te koop zouden worden aangeboden of worden geruild. Er moet evenwel aangestipt worden, dat dit verbod niet geldt voor professionele verkopers op de openbare markten; evenzo zijn tentoonstellingen en prijskampen, waarop de aanwezige dieren niet van eigenaar veranderen, steeds toegestaan.

Deze preventieve maatregelen zullen opnieuw versoepeld worden vanaf 1 november ek., op voorwaarde dat de epidemiologische toestand tot dan ongewijzigd blijft.

5. Bewaking in 2006

a. passieve bewaking (autopsie op dood gevonden wilde vogels)

Op 20 oktober waren bij het CODA 90 dossiers ingediend die betrekking hadden op ongeveer 560 dode vogels. De doodsoorzaken waren erg verschillend maar vogelgriep werd geen enkele keer vastgesteld. In 3 dossiers op 4 betrof het vogels die in migratieperioden werd gevonden, op een ogenblik dat de afschermplicht voor pluimvee verplicht was als gevolg van het verhoogde risico van een introductie door trekvogels (januari tot april: 50 dossier, mei tot augustus: 23 dossiers, september en oktober: 17 dossiers).

b. actieve bewaking

In het kader van de actieve bewaking van de wilde fauna (d.w.z. het analyseren van monsters die genomen worden bij gevangen of geschoten wilde vogels, bijv. tijdens ringactiviteiten of tijdens de jacht) werden ongeveer 1800 vogels onderzocht. Alle analyseresultaten waren negatief.

c. Controle op bedrijven

Voor 2006 werden 900 bezoeken aan pluimveebedrijven gepland in samenhang met de serologische bewaking op aviaire influenza in de Belgische pluimveebedrijven. Tot op heden werden bijna 500 pluimveehouderijen gecontroleerd, waarbij meer dan 5000 stalen werden geanalyseerd. Er werd daarbij geen enkele indicatie omtrent de aanwezigheid van vogelgriep gevonden.

d. Checklist

Eind augustus werd een nieuwe checklist betreffende de bioveiligheidsmaatregelen toegezonden aan alle professionele houders. Er is gepland om dit elk jaar opnieuw te doen zolang de risicoanalyse in verband met AI dit rechtvaardigt.

6. Maatregelen die van kracht zullen zijn vanaf 1 november

De preventieve maatregelen, die van kracht waren sinds 11 september, zullen op basis van het advies van experts en het feit dat de kans op verschijnen van vogelgriep in Europa klein is, worden versoepeld op 1 november ek.

Deze versoepeling houdt in dat in het ganse land het pluimvee van particulieren niet meer moet worden afgeschermd. Wel wordt er gevraagd aan particulieren die wonen in de gevoelige natuurgebieden om nog steeds de dieren binnen te voeden en te drenken.

Ook professionele pluimveehouders die hun activiteiten niet uitoefenen in gevoelige natuurgebieden kunnen hun pluimvee onafgeschermd buiten laten. Pluimveehouders die wel in gevoelige natuurgebieden pluimvee houden, moeten hun pluimvee verder afschermen. Alle professionele pluimveehouders moeten hun dieren binnen voeden en drenken.

Pluimvee dat door particulieren wordt gehouden wordt opnieuw toegelaten tot verzamelingen en evenementen waar verkoop of overdracht van vogels gebeurt. Professioneel gehouden pluimvee mag niet deelnemen aan Belgische tentoonstellingen en prijskampen.

Markten zijn alleen die toegelaten als de handelaars van elkaar gescheiden zijn en de herkomst van de dieren gegarandeerd is, ongeacht om welk soort vogel of pluimvee het gaat.

Ten slotte wordt de uitlaadprocedure voor beroepsmatig gehouden pluimvee ook versoepeld.

Voor meer informatie over de vogelgriep en de maatregelen die gelden kan worden verwezen naar de website www.influenza.be of het influenza callcenter 0800 99 777. Beroepssectoren kunnen worden verwezen naar de website www.favy.be -> beroepssectoren -> vogelgriep.